

Standardy Ochrony Małoletnich

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606)
3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)
6. Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526)
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Preambuła

Krzywdzenie dziecka obejmuje wszelkie działania osoby dorosłej, zarówno zamierzone, jak i niezamierzone, które negatywnie wpływają na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka.

(według definicji WHO).

W II Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Raciborzu, przywiązuje się ogromną wagę do ochrony małoletnich przed wszelkimi formami krzywdzenia. Działania szkoły opierają się na obowiązujących przepisach prawa, a także na wartościach, takich jak szacunek, zaufanie i odpowiedzialność. Stawia się na edukację, prewencję oraz wsparcie dla uczniów, nauczycieli i rodziców, aby zapewnić bezpieczne i przyjazne środowisko edukacyjne.

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp i słowniczek
- II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie uczniów przed przemocą
- III. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
 - a. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników
 - b. Zasady bezpiecznej relacji personel-uczeń
 - c. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych
 - d. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych uczniów
- IV. Rozpoznawanie przemocy
 - a. Rozpoznawanie przemocy wobec ucznia
 - b. Rozpoznawanie przemocy wobec ucznia niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe
- V. Procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia
 - a. Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o wykorzystywaniu seksualnym dziecka w środowisku rodzinnym
 - b. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego
 - c. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia w szkole przez pracownika jednostki
 - d. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia w szkole przez rówieśników
 - e. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego
 - f. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu
 - g. Procedura Niebieskiej Karty
- VI. Ewaluacja stosowania Standardów Ochrony Małoletnich
- VII. Ważne telefony i adresy

I. Wstęp i słowniczek.

Ochrona małoletnich przed krzywdzeniem w II Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Raciborzu jest priorytetem. Dokument ten określa zasady, procedury oraz działania, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, zarówno fizycznego, jak i psychicznego. Wszyscy pracownicy szkoły są zobowiązani do przestrzegania tych standardów oraz do aktywnego wspierania działań mających na celu ochronę małoletnich.

Ilekoć w niniejszych procedurach jest mowa o:

1. krzywdzeniu ucznia - należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które negatywnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny ucznia (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci i młodzieży to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa młodzieży i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia ucznia:

- a) przemoc psychiczna - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie,
- b) przemoc fizyczna - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps,
- c) przemoc seksualna - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych,
- d) przemoc ekonomiczna - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,
- e) zaniedbanie - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
- f) alienacja rodzicielska - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek,

przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;

- g) cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
2. przemocy domowej - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
 3. pracownikowi szkoły – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy pracę, mianowania, powołania lub umowy cywilno-prawnej. Osoby pracujące w szkole dzielą się na pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych;
 4. dziecku, uczniu - należy przez to rozumieć osobę przyjętą do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców i ucząca się w szkole;
 5. zespołowi interwencyjnemu - należy przez to rozumieć powołany przez dyrektora szkoły zespół pracowników w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego,
 6. koordynatorze – należy przez to rozumieć osobę odpowiedzialną za przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich.

II. Dotychczasowe działania, które przynosiły pozytywne efekty w ochronie uczniów przed przemocą.

Szkoła, realizując swoje ustawowe zadania związane z kształceniem, wychowaniem oraz opieką nad uczniami, ma obowiązek zapobiegać wszelkim formom krzywdzenia uczniów oraz interweniować, gdy uczeń jest zagrożony. Szczególną uwagę należy poświęcać przypadkom, gdy zagrożenie pochodzi od rodziców.

1. Dotychczasowe zasady udzielania pomocy uczniom doznającym przemocy:

- a) nadzór i wsparcie: Dyrektor szkoły nadzoruje przypadki uczniów krzywdzonych, wspierając bezpośrednio zaangażowane osoby,
- b) koordynacja pomocy: pomoc koordynuje Zespół Specjalistów,
- c) obowiązek reagowania: każdy pracownik szkoły, który zauważył lub podejrzewał symptomy krzywdzenia u ucznia, był zobowiązany do działania,
- d) diagnoza sytuacji: działania opierają się na diagnozie sytuacji ucznia, uzyskanej od nauczycieli, personelu oraz innych dostępnych źródeł,
- e) współpraca zespołowa: pomoc uczniowi udzielana jest zespołowo, z zachowaniem dyskrecji,
- f) indywidualne podejście: reakcje dostosowywane są indywidualnie do sytuacji każdego ucznia.

2. Działania kryzysowe.

W sytuacjach kryzysowych działania podejmowane są niezwłocznie, z naciskiem na zapewnienie bezpieczeństwa ucznia. Uczniowie oraz ich rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i krokach podjętych przez szkołę. Dyrektor odpowiada za przestrzeganie praw ucznia, a Zespół Specjalistów nadzoruje cały proces. Uczniowie nieprzestrzegający zasad postępowania podlegają konsekwencjom określonym w statucie szkoły.

3. Działania prewencyjne.

- a) Edukacja nauczycieli: nauczyciele są szkoleni w zakresie rozpoznawania oznak krzywdzenia dzieci.
- b) Dostępność wsparcia: specjaliści (pedagog, pedagog specjalny, psycholog) udzielają uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Na gazetkach szkolnych umieszczane są numery telefonów do anonimowej rozmowy ze specjalistami.

- c) Program edukacyjny: szkoła co roku uchwała Program Wychowawczo-Profilaktyczny, zapobiegający negatywnym zachowaniom uczniów i zapewniający ich bezpieczeństwo.
- d) Wczesne wykrywanie: regularne spotkania uczniów z pedagogiem i psychologiem mają na celu identyfikację tych, którzy mogą być narażeni na trudności.
- e) Przyjazne środowisko: szkoła dba o atmosferę bezpieczeństwa i wsparcia, zapewniając uczniom możliwość zadawania pytań i uzyskiwania odpowiedzi.
- f) Monitorowanie zachowań: nauczyciele i personel są wyczuleni na zmiany w zachowaniach uczniów mogące świadczyć o krzywdzeniu.
- g) Współpraca z instytucjami: szkoła współpracuje z różnymi instytucjami pomocowymi, organizując pogadanki i podejmując działania w przypadku krzywdzenia ucznia. Współpracuje m.in. z:
 - a. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
 - b. Poradnią Psychologiczną dla Dzieci i Młodzieży,
 - c. Poradnią Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży,
 - d. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
 - e. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
 - f. Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej,
 - g. Fundacją Centrum Pokrzywdzonym Prześstępstwem,
 - h. policją,
 - i. Sądem Rejonowym w Raciborzu.

III. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

a. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.

1. Wymagania i proces rekrutacji.

II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Raciborzu zatrudnia wyłącznie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z uczniami. Zasady bezpiecznej rekrutacji nadzoruje dyrektor szkoły. W procesie rekrutacji szkoła wymaga dostarczenia następujących dokumentów:

- a) informacje o wykształceniu,
- b) kwalifikacje zawodowe,
- c) historia zatrudnienia.

Szkoła może również poprosić o referencje od poprzednich pracodawców lub kontakt do osób mogących je wystawić. Podanie takich danych jest dobrowolne, a ich brak nie może być podstawą do odmowy zatrudnienia.

2. Kontrola pracowników.

Przed rozpoczęciem pracy, szkoła jest zobowiązana sprawdzić osoby zatrudniane w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym. Wydruk z rejestru jest przechowywany w aktach osobowych pracownika lub odpowiedniej dokumentacji wolontariusza.

3. Wymagania dotyczące niekaralności.

Każdy nauczyciel musi przedstawić zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego (KRK) przed zatrudnieniem, chyba że jest ponownie zatrudniany w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od zakończenia poprzedniego zatrudnienia. W przypadku braku zaświadczenia z KRK, nauczyciel musi złożyć oświadczenie o niekaralności oraz braku toczących się postępowań karnych, sądowych i dyscyplinarnych.

4. Informacje potrzebne przed zatrudnieniem.

Dyrektor szkoły uzyskuje informacje z Krajowego Rejestru Karnego dotyczące przestępstw określonych w Kodeksie karnym oraz innych ustawach. Dodatkowo, osoby zatrudniane na stanowiskach pedagogicznych muszą dostarczyć zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli.

5. Zapoznanie z dokumentacją.

Przed rozpoczęciem pracy wszyscy pracownicy, praktykanci i wolontariusze muszą zapoznać się z następującymi dokumentami:

- a) Statutem Szkoły,
- b) Regulaminem Pracy,
- c) Standardami Ochrony Małoletnich,
- d) Regulaminami BHP i ppoż.,
- e) Kodeksem Etyki,
- f) Polityką Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych (RODO).

Potwierdzenie zapoznania się z powyższymi dokumentami oraz zobowiązanie do ich przestrzegania są składane pisemnie i dołączane do akt osobowych lub dokumentacji związanej z działalnością wolontariacką lub praktykami zawodowymi.

b. Zasady bezpiecznej relacji personel-uczeń.

1. Kodeks postępowania z uczniem.

- a) Bezpieczeństwo uczniów: personel szkoły dba o bezpieczeństwo uczniów i monitoruje ich dobrostan.
- b) Uwzględnianie potrzeb: w pracy z uczniami należy uwzględniać ich umiejętności rozwojowe oraz ograniczenia wynikające z niepełnosprawności.
- c) Wsparcie uczniów: personel wspiera uczniów w pokonywaniu trudności.
- d) Działania wychowawcze: personel kształtuje prawidłowe postawy, promując wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych oraz eliminowanie zachowań agresywnych.
- e) Zasady grupy: uczniowie są zapoznawani z zasadami regulującymi funkcjonowanie grupy, uwzględniającymi prawa dziecka.
- f) Nagradzanie: pozytywne zachowania uczniów są wzmacniane poprzez nagrody słowne, rzeczowe oraz pochwały przekazane rodzicom.
- g) Informowanie o konsekwencjach: uczniowie są informowani o konsekwencjach swoich zachowań.
- h) Zakazane zachowania: niedopuszczalne są zachowania tzw. cielesne (szarpanie, bicie), słowne (wyzywanie, wyśmiewanie), zmuszanie oraz negowanie uczuć.
- i) Szacunek dla intymności: kontakt z uczniem opiera się na poszanowaniu jego intymności i jest ustalany z rodzicami lub opiekunami prawnymi.
- j) Reakcja na zagrożenia: w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa każdy pracownik jest zobowiązany przeciwdziałać i natychmiast powiadomić dyrektora.
- k) Monitoring pracowników: dyrektor szkoły monitoruje pracowników, aby zapobiegać krzywdzeniu uczniów.
- l) Zasady codziennych kontaktów:
 - a. dorośli szanują indywidualne potrzeby dziecka,
 - b. używają języka zrozumiałego dla dziecka,
 - c. nie wyrażają krytycznych ani ośmieszających opinii wobec dziecka,
 - d. nie dyskryminują dziecka,
 - e. nie stosują przewagi fizycznej (nie biją, nie szarpią, nie używają siły fizycznej).

- m) Stosowanie siły w sytuacjach kryzysowych: w uzasadnionych przypadkach można użyć siły fizycznej, aby przerwać zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu ucznia, jednocześnie dbając o jego nietykalność cielesną.
2. Cel działań szkoły.
- Nadrzędnym celem działań szkoły jest promowanie dobra ucznia i jego najlepszego interesu. Personel traktuje uczniów z szacunkiem, dbając o ich godność i potrzeby. Przemoc w jakiegokolwiek formie jest absolutnie niedopuszczalna.
3. Profesjonalne relacje.
- Pracownicy szkoły utrzymują profesjonalne relacje z uczniami. Każda interakcja powinna być adekwatna, bezpieczna, uzasadniona i sprawiedliwa. Należy działać otwarcie i przejrzysto, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.
4. Uczniowie przewlekłe chorzy.
- Nauczyciele muszą zapoznać się z informacjami na temat choroby ucznia i dostosować metody pracy do jego możliwości psychofizycznych.
5. Komunikacja z uczniami.
- a) Zachowanie cierpliwości i szacunku.
 - b) Uważne słuchanie i udzielanie odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji ucznia.
 - c) Unikanie zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania ucznia.
 - d) Niewykorzystywanie władzy lub przewagi fizycznej.
6. Kontakt fizyczny z uczniami.
- a) Zakazane jest bicie, szturchanie, popychanie oraz naruszanie integralności fizycznej ucznia.
 - b) Kontakt fizyczny nigdy nie może być nieprzyzwoity ani niestosowny.
 - c) Szczególna ostrożność jest wymagana wobec uczniów, którzy doświadczyli nadużyć.
7. Kontakty poza godzinami pracy.
- a) Kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych.
 - b) Nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy.
 - c) W sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa ucznia, dopuszczalny jest kontakt przez ustalone kanały komunikacji.

Przestrzeganie tych zasad zapewnia bezpieczne i przyjazne środowisko dla uczniów, wspierając ich rozwój i dobrostan.

c. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.

1. Dostęp do Internetu.

Personel i uczniowie mogą korzystać z Internetu tylko podczas zajęć w pracowni informatycznej.

2. Monitorowanie sieci.

Sieć szkolna jest monitorowana, aby zidentyfikować sprawców ewentualnych nadużyć. Na wszystkich komputerach monitorowany jest ruch sieciowy.

3. Dostęp uczniów do Internetu.

Uczniowie mogą korzystać z Internetu wyłącznie pod nadzorem nauczyciela podczas lekcji.

4. Cel korzystania z multimediów.

Korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych podczas zajęć jest wyłącznie informacyjne i edukacyjne.

5. Obsługa sprzętu.

Uczniowie obsługują sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela i regulaminem pracowni informatycznej.

6. Zabronione działania:

- a) instalowanie oprogramowania i zmiany konfiguracji,
- b) usuwanie plików, odinstalowywanie programów, demontaż sprzętu,
- c) dotykanie kabli, montaż i demontaż urządzeń w pracowni komputerowej.

7. Nadzór podczas zajęć:

- a) uczniowie mają dostęp do Internetu pod nadzorem nauczyciela,
- b) nauczyciel informuje uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.

8. Regulamin pracowni komputerowej.

Zabronione jest przeglądanie treści wulgarnych, zawierających przemoc oraz logowanie się na portale społecznościowe.

9. Edukacja i świadomość.

10. Szkoła zapewnia dostęp do materiałów edukacyjnych na temat bezpiecznego korzystania z Internetu i buduje świadomość uczniów o zagrożeniach w sieci.

11. Ochrona danych logowania.

Osoba odpowiedzialna za Internet oraz nauczyciele prowadzący zajęcia informatyczne posiadają indywidualne loginy i hasła, które są utrzymywane w tajemnicy.

12. Postępowanie w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści.

- a) Reakcja na przeglądanie niebezpiecznych treści:
 - a. nauczyciel, który zauważy ucznia przeglądającego niebezpieczne treści, informuje wychowawcę, pedagoga i psychologa szkolnego.
- b) Przeglądy komputerów:
 - a. wyznaczony pracownik szkoły przegląda komputery używane przez uczniów i identyfikuje osoby korzystające z nich w czasie wyszukiwania niebezpiecznych treści,
 - b. informacje o uczniu są przekazywane wychowawcy, pedagogowi i psychologowi szkolnemu.

13. Rozmowa z uczniem:

- a) pedagogowie lub psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniem na temat bezpieczeństwa w Internecie,
- b) jeśli uczeń jest krzywdzony, podejmowane są dalsze działania zgodnie z procedurami szkoły.

d. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych uczniów.

Ochrona Danych Osobowych.

II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Raciborzu zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych uczniów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła dba o prywatność uczniów i ochronę ich danych osobowych.

- 1. Polityka ochrony danych: Szkoła wdrożyła Politykę ochrony danych osobowych. Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z europejskimi i krajowymi przepisami dotyczącymi ochrony danych.
- 2. Zasady ochrony danych:
 - a) przetwarzanie danych zgodnie z zasadami prawa, rzetelności i przejrzystości,
 - b) ograniczenie celu przetwarzania danych,
 - c) minimalizacja danych,
 - d) prawidłowość danych,
 - e) ograniczenie przechowywania danych,

- f) integralność i poufność danych,
 - g) rozliczalność.
3. Obowiązki pracowników.
- Pracownicy szkoły muszą zachować w tajemnicy dane osobowe uczniów oraz sposób ich zabezpieczenia przed nieuprawnionym dostępem. Dane osobowe są udostępniane tylko uprawnionym podmiotom zgodnie z przepisami prawa.
4. Ochrona małoletnich.
- Personel szkoły przetwarza dane osobowe małoletnich wyłącznie w ramach zespołu interdyscyplinarnego powołanego w trybie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wykorzystywanie informacji o uczniach w celach szkoleniowych lub edukacyjnych jest możliwe tylko z zachowaniem anonimowości uczniów.
5. Komunikacja z mediami.
- Pracownicy szkoły nie udostępniają przedstawicielom mediów informacji o uczniach ani ich opiekunach bez pisemnej zgody. W wyjątkowych sytuacjach, po uzyskaniu zgody opiekunów, mogą wypowiedzieć się na temat ucznia.
6. Ochrona wizerunku uczniów.
- a) Prawo do prywatności: szkoła uznaje prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniając ochronę jego wizerunku.
 - b) Zasady upubliczniania:
 - a. wizerunek ucznia jest chroniony na podstawie przepisów prawa cywilnego, prawa autorskiego oraz RODO,
 - b. upublicznianie wizerunku uczniów do 18 roku życia wymaga zgody rodziców lub opiekunów; uczniowie powyżej 18 roku życia mogą wyrazić zgodę samodzielnie.
 - c) Pisemne zgody.

Zgody na upublicznienie wizerunku uczniów są wyrażane pisemnie i zawierają informacje o celu, miejscu i czasie publikacji. Rodzice i uczniowie mogą w każdej chwili wycofać swoją zgodę.
 - d) Informowanie o zasadach.

Szkoła informuje uczniów i rodziców o zasadach przetwarzania danych osobowych, w tym o możliwości wycofania zgody na publikację wizerunku.
 - e) Rejestracja wizerunków na wydarzeniach:

- a. jeśli wizerunek ucznia jest rejestrowany podczas zgromadzeń publicznych, zgoda nie jest wymagana,
 - b. na początku szkolnych wydarzeń informuje się rodziców i widzów o zasadach rejestracji wizerunków,
 - c. zdjęcia i nagrania uczniów nie mogą być udostępniane w mediach społecznościowych bez zgody rodziców.
- f) Monitoring i kamery.
- Ochrona wizerunku uczniów utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się zgodnie z Regulaminem monitoringu. Nagrania mogą być udostępniane tylko uprawnionym podmiotom.
- g) Korzystanie z wizerunku w edukacji.
- Nauczyciele mogą wykorzystywać materiały z udziałem uczniów w celach szkoleniowych tylko z zachowaniem anonimowości uczniów i za zgodą dyrektora szkoły.

Szkoła zobowiązuje się do ochrony danych osobowych i wizerunku uczniów, zapewniając ich bezpieczeństwo i prywatność zgodnie z obowiązującymi przepisami.

IV. Rozpoznawanie przemocy.

a. Rozpoznawanie przemocy wobec ucznia.

1. Symptomy przemocy wobec uczniów.

Jednorazowe wystąpienie symptomów nie zawsze oznacza przemoc, ale powtarzające się objawy lub ich kombinacja mogą wskazywać na krzywdzenie dziecka. Zareaguj, gdy uczeń:

- a) jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie,
- b) kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- c) żębrze lub jest głodny,
- d) nie otrzymuje potrzebnej opieki medycznej, szczepień, okularów itp.,
- e) nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- f) ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania), których pochodzenie trudno wyjaśnić. obrażenia są w różnej fazie gojenia,

- g) podaje niewiarygodne lub niespójne wyjaśnienia dotyczące obrażeń, często je zmienia,
- h) unika zajęć wychowania fizycznego,
- i) nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do pogody,
- j) boi się rodzica/opiekuna, obawia się powrotu do domu lub ucieka z domu,
- k) wzdyga się, gdy podchodzi do niego osoba dorosła,
- l) cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości,
- m) jest wycofany, przestraszony, smutny lub agresywny, buntuje się, samookalecza,
- n) ma słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości,
- o) ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet),
- p) używa środków psychoaktywnych,
- q) nagle zmienia swoje zachowanie,
- r) mówi o przemocy lub opowiada o trudnych sytuacjach w domu.

2. Symptomy przemocy ze strony rodzica/opiekuna.

Zwrócić uwagę, gdy rodzic/opiekun:

- a) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje dotyczące obrażeń dziecka, odmawia wyjaśnień,
- b) unika kontaktu z osobami zainteresowanymi losem dziecka,
- c) mówi o dziecku w negatywny sposób, obwinia je, poniża, używa obraźliwych określeń,
- d) stosuje surową dyscyplinę lub jest nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko,
- e) nie interesuje się losem i problemami dziecka,
- f) nie potrafi określić miejsca przebywania dziecka,
- g) jest apatyczny, pogrążony w depresji, zachowuje się agresywnie,
- h) reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- i) nie jest świadomy lub neguje potrzeby dziecka,
- j) faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- k) przekracza granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem,
- l) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

3. Podczas rozmowy z uczniem doświadczającym przemocy należy:

- a) zapewnić sprzyjające warunki: oddzielny pokój, brak osób postronnych, brak pośpiechu,
- b) używać zrozumiałego języka: dostosowanego do wieku ucznia,
- c) okazywać szacunek i empatię: zaakceptować ucznia, być cierpliwym,
- d) nie naciskać: pozwolić uczniowi mówić we własnym tempie, nie zmuszać do wyznań,
- e) unikać naprowadzania, nie sugerować odpowiedzi,
- f) okazywać zrozumienie: uznać trudność mówienia o problemach, zwłaszcza rodzinnych,
- g) pochwalić za odwagę: docenić fakt, że uczeń podjął rozmowę,
- h) unikać krytyki rodziców: zrozumieć, że uczeń może obawiać się o los rodziców,
- i) nazwać przemoc: jasno określić, że uczeń nie jest winny,
- j) wesprzeć ucznia: uświadomić, że nie jest sam, wiele dzieci doświadcza podobnych problemów,
- k) wyjaśnić dalsze kroki: powiedzieć, co zamierzasz zrobić, pamiętając o trudnej sytuacji ucznia (wstyd, poczucie winy, strach przed kolejną przemocą, tajemnica, lojalność wobec sprawcy).

Te zasady pomagają skutecznie rozpoznawać i reagować na przypadki przemocy wobec uczniów, zapewniając im wsparcie i ochronę.

b. Rozpoznawanie przemocy wobec ucznia niepełnosprawnego oraz chorego przewlekłe.

1. Symptomy przemocy u ucznia przewlekłe chorego.

Zwracając uwagę na ucznia przewlekłe chorego, istotne jest zrozumienie trudności, które niesie jego choroba. Oprócz zmian fizycznych, uczeń doświadcza także problemów z samopoczuciem i adaptacją do nowej sytuacji. Rozpoznanie przemocy wobec ucznia z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą jest skomplikowane z kilku powodów:

- a) świadkowie: często mają ograniczony dostęp do ucznia z powodu izolacji środowiskowej; rodzice lub opiekunowie, nawet stosując przemoc, pozostają jego głównymi opiekunami,
- b) ślady przemocy: trudności w ustaleniu pochodzenia obrażeń, które mogą być mylnie przypisywane samej chorobie,

- c) objawy związane z chorobą: objawy przemocy mogą być podobne do tych wynikających z choroby, co utrudnia ich rozpoznanie (np. zachowania lękowe, unikanie kontaktu),
- d) problemy komunikacyjne: izolacja ucznia oraz trudności w komunikacji słownej mogą utrudniać ujawnienie przemocy.

2. Ujawnianie przemocy przez ucznia.

Decyzja ucznia o ujawnieniu przemocy jest ogromnym wyzwaniem emocjonalnym. Wymaga odwagi i determinacji, a także oznacza konfrontację z niepewnością i strachem przed przyszłością. Uczniowie, zwłaszcza niepełnosprawni lub przewlekle chorzy, są silnie zależni od swoich rodziców, co dodatkowo komplikuje sytuację.

- a) poczucie lojalności: uczeń musi przezwyciężyć lojalność wobec rodzica, który stosuje przemoc,
- b) ryzyko eskalacji: istnieje obawa, że ujawnienie przemocy może pogorszyć sytuację w rodzinie i wywołać agresję sprawcy.

3. Ważne aspekty rozmowy z uczniem.

- a) Uczeń może nie podawać wszystkich informacji: często towarzyszy mu lęk o los rodzica, opiekuna i siebie samego.
- b) Poczucie winy i odpowiedzialności: uczeń może odczuwać zniekształcenia w myśleniu, przypisując sobie winę za doznawaną przemoc.

4. Kluczowe wskazówki:

- a) zadbać o sprzyjające warunki rozmowy: oddzielny pokój, brak pośpiechu, brak osób postronnych,
- b) używać zrozumiałego języka: dostosowanego do wieku i możliwości ucznia,
- c) okazywać szacunek i empatię: akceptować ucznia, być cierpliwym i nie naciskać na wyznania,
- d) unikać naprowadzania: pozwolić uczniowi mówić we własnym tempie,
- e) okazać zrozumienie: docenić trudność mówienia o problemach rodzinnych,
- f) pochwalić za odwagę: docenić fakt, że uczeń podjął rozmowę,
- g) unikać krytyki rodziców: zrozumieć, że uczeń może obawiać się o los rodziców,
- h) wyjaśnić dalsze kroki: powiedzieć, co zamierzasz zrobić, pamiętając o trudnej sytuacji ucznia.

Te zasady pomagają skutecznie rozpoznawać i reagować na przypadki przemocy wobec uczniów, zapewniając im wsparcie i ochronę.

V. Procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia.

a. Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o wykorzystywaniu seksualnym dziecka w środowisku rodzinnym.

1. Identyfikacja objawów.

Objawy wykorzystania seksualnego u dzieci są zróżnicowane i mogą występować w różnym czasie. Pojedynczy objaw nie zawsze świadczy o wykorzystywaniu, ale powtarzające się symptomy powinny wzbudzić czujność. Ważne jest, aby pamiętać, że brak objawów nie wyklucza wykorzystywania. Symptomy mogą obejmować:

- a) powtarzające się infekcje dróg moczowych,
- b) trudności w chodzeniu lub siedzeniu,
- c) poplamione lub podarte ubrania bez wiarygodnego wyjaśnienia,
- d) skargi na ból, stan zapalny lub swędzenie okolic intymnych,
- e) ból przy oddawaniu moczu,
- f) urazy zewnętrznych narządów płciowych lub okolic odbytu.

2. Zapobieganie wykorzystaniu seksualnemu.

Szkoła podejmuje wszelkie środki, aby zapobiegać wykorzystaniu seksualnemu dzieci. Obejmuje to działania edukacyjne i opiekuńcze mające na celu ochronę uczniów.

3. Postępowanie w przypadku podejrzenia wykorzystania seksualnego.

W sytuacji podejrzenia wykorzystania seksualnego ucznia należy:

- a) zapewnić wsparcie i wiarę: uczeń musi wiedzieć, że jest słuchany i może liczyć na pomoc; nie oceniać jego wypowiedzi,
- b) zachować spokój: uczeń może nie ujawniać wszystkich informacji lub może odwołać wcześniejsze wyznania, jeśli zobaczy, że dorosły jest wstrząśnięty,
- c) rozmowa w prywatnym miejscu: wyjaśnić uczniowi, że konieczne jest przekazanie informacji osobom, które mogą mu pomóc,
- d) nie składać nierealnych obietnic: składanie obietnic, których nie można dotrzymać, może zniszczyć zaufanie ucznia,
- e) nie osądzać sprawcy: krytykowanie sprawcy może spowodować, że uczeń stanie w jego obronie i odwoła swoje wyznania,
- f) powiadomić dyrektora: zgłoszenie podejrzenia wykorzystania seksualnego jest obowiązkiem prawnym,

- g) zachować dyskrecję: informacje o sytuacji ucznia muszą być poufne i dostępne tylko dla osób, które mogą mu pomóc,
- h) wyjaśnić dalsze kroki: informować ucznia o planowanych działaniach, nawet jeśli nie mamy wszystkich odpowiedzi,
- i) nie prowadzić dochodzenia: zadawanie dodatkowych pytań może utrudnić przyszłe śledztwo,
- j) zadbać o wsparcie: uzyskanie pomocy od psychologa lub specjalisty może pomóc w radzeniu sobie z trudnymi emocjami.

4. Wsparcie dla ucznia.

Jeśli uczeń nie mówi wprost o wykorzystywaniu, ale jego zachowanie budzi niepokój, nauczyciele powinni:

- a) stworzyć przestrzeń do rozmowy o problemach,
- b) budować relację opartą na zaufaniu, aby uczeń czuł się bezpiecznie, zwracając się o pomoc,
- c) uważnie obserwować zmiany w zachowaniu ucznia i komunikować się z innymi instytucjami, które mają kontakt z dzieckiem.

5. Obowiązek powiadomienia.

W przypadku podejrzenia wykorzystania seksualnego, pracownik szkoły jest zobowiązany do poinformowania dyrektora, który następnie powiadamia policję lub prokuraturę.

b. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego.

1. Zgłoszenie problemu.

Pracownik podejrzewający krzywdzenie ucznia informuje wychowawcę, pedagogów, psychologa szkolnego oraz dyrektora szkoły.

2. Rodzaje krzywdzenia: przemoc fizyczna, psychiczna, bycie świadkiem przemocy w rodzinie, zagrożenie dobra ucznia, podejrzenie przestępstwa na szkodę ucznia.

3. Interwencja dyrektora.

Dyrektor powołuje zespół interwencyjny do wyjaśnienia okoliczności:

- a) rozmowa z uczniem w obecności pedagogów i psychologa szkolnego,
- b) rozmowa z rodzicem (opiekunem) niekrzywdzącym w obecności pedagogów i psychologa szkolnego,

- c) przedstawienie rodzicowi (opiekunowi) niekrzywdzącemu form krzywdzenia i zachowań ucznia,
 - d) omówienie z rodzicem (opiekunem) niekrzywdzącym form wsparcia,
 - e) informowanie rodzica (opiekuna) niekrzywdzącego o obowiązku prawnym interwencji i placówkach świadczących pomoc.
4. Potwierdzenie podejrzeń.
- W przypadku potwierdzenia krzywdzenia, na wniosek dyrektora, odpowiednie organy wszczynają postępowanie mające na celu ustalenie planu pomocy małoletniemu.
5. Ustalenie kontraktu.
- Należy ustalić z rodzicem niekrzywdzącym kontrakt eliminujący nieodpowiednie zachowania oraz określający konsekwencje.
6. Brak efektów działań lub krzywda ze strony obojga rodziców (opiekunów).
- Jeśli działania nie przynoszą efektu lub jest podejrzenie krzywdzenia dziecka przez obojga rodziców (opiekunów), uruchamia się procedurę "Niebieskiej Karty".
- Dyrektor szkoły może zgłosić sprawę na policję lub prokuratury oraz do sądu rodzinnego.
7. Dokumentacja.
- Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, zawierającym wyjaśnienia uczestników postępowania.

c. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia w szkole przez pracownika jednostki.

1. Zgłoszenie problemu.
- Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia przez pracownika zgłasza problem pedagogom, psychologowi szkolnemu oraz dyrektorowi szkoły.
2. Interwencja dyrektora.
- Dyrektor zapoznaje się z okolicznościami, prowadzi rozmowę z pracownikiem podejrzanym o krzywdzenie oraz uczniem w obecności pedagogów, psychologa szkolnego i rodziców ucznia.
3. Odseparowanie pracownika.
- Pracownik jest odsunięty od bezpośredniej pracy z uczniami do czasu wyjaśnienia sprawy.
4. Dokumentacja.

Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem z wyjaśnieniami uczestników postępowania.

5. Powiadomienie rzecznika dyscyplinarnego.

W przypadku naruszenia praw ucznia, dyrektor ma 14 dni na zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego zgodnie z procedurami prawnymi.

d. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia w szkole przez rówieśników.

1. Zgłoszenie problemu.

Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia przez rówieśników zgłasza problem wychowawcy, pedagogom, psychologowi szkolnemu oraz dyrektorowi szkoły.

2. Rozmowy wyjaśniające.

Wychowawca i pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowy z osobą poszkodowaną oraz uczniem/uczniemi oskarżonymi o krzywdzenie.

3. Plan pomocowy.

Wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem opracowują plan pomocowy dla ucznia-ofiary i ucznia-sprawcy.

e. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Pierwsza pomoc.

Udzielenie pierwszej pomocy i wezwanie pogotowia, jeśli to konieczne.

2. Powiadomienia.

Niezwłocznie powiadomienie dyrektora szkoły, wychowawcy, pedagogów, psychologa szkolnego oraz rodziców/opiekunów ucznia.

3. Zabezpieczenie dowodów.

Świadek zdarzenia powinien zabezpieczyć dowody przestępstwa.

4. Wezwanie policji.

Niezwłoczne wezwanie policji w celu zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i świadków.

5. Znaleziska niebezpiecznych przedmiotów.

W przypadku znalezienia broni, materiałów wybuchowych lub innych niebezpiecznych substancji, zapewnić bezpieczeństwo osób na terenie szkoły, uniemożliwić dostęp do tych przedmiotów i wezwać policję.

f. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu.

1. Zgłoszenie incydentu.

Informacja o cyberprzemocy może pochodzić od ucznia, rodziców, nauczycieli lub innych uczniów. Możliwe jest anonimowe zawiadomienie.

2. Interwencja.

- a) Zgłoszenie przekazywane wychowawcy, który informuje pedagogów, psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
- b) Analiza zdarzenia i planowanie dalszego postępowania.
- c) Ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- d) Informatyk zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy, jeśli to możliwe.

3. Zabezpieczenie dowodów.

- a) Zabezpieczenie i rejestracja dowodów cyberprzemocy (data, czas, treść wiadomości, dane nadawcy).
- b) Dowody są dostępne dla dyrektora, wychowawcy, pedagogów, psychologa szkolnego, rodziców i policji, jeśli doszło do złamania prawa.

4. Identyfikacja sprawcy.

- a) Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
- b) W przypadku niemożności ustalenia sprawcy, współpraca z rodzicami i dostawcą usługi w celu usunięcia szkodliwych treści.

5. Działania wobec sprawcy.

- a) Rozmowa z uczniem, omówienie skutków postępowania, poinformowanie o konsekwencjach.
- b) Zobowiązanie sprawcy do zaprzestania działań i usunięcia szkodliwych materiałów.
- c) Współpraca z rodzicami w opracowaniu kontraktu dla ucznia.
- d) Stosowanie konsekwencji zawartych w statucie szkoły.

6. Działania wobec ofiary.

- a) Ofiara otrzymuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną.
- b) Wsparcie psychiczne oraz porady dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa.
- c) Monitorowanie sytuacji ucznia po zakończeniu interwencji.

- d) Informowanie rodziców ofiary o problemie i podjętych działaniach szkoły.
- e) Opieka psychologiczno-pedagogiczna dla świadków zdarzenia.

7. Dokumentacja.

- a) Sporządzenie notatki służbowej z rozmów oraz zabezpieczenie dowodów cyberprzemocy.
- b) W przypadku odmowy współpracy przez rodziców sprawcy, powiadomienie sądu rodzinnego.
- c) W przypadku drastycznych aktów agresji, zgłoszenie tych faktów policji i do sądu rodzinnego.

g. Procedura „Niebieskiej Karty”.

Celem procedury "Niebieskiej Karty" jest zatrzymanie przemocy domowej i zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą.

1. Podmioty zobowiązane do działania w ramach procedury:

- a) jednostki pomocy społecznej,
- b) gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,
- c) policja,
- d) oświata,
- e) ochrona zdrowia.

2. Rozpoczęcie procedury.

- a) „Niebieską Kartę” zakłada dyrektor szkoły, nauczyciel, pedagog/psycholog szkolny, wychowawca, który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy.
- b) Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.
- c) W przypadku przemocy wobec niepełnoletniego ucznia, czynności realizowane są w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.
- d) Jeśli sprawcami przemocy są rodzice, działania podejmowane są w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

3. Dalsze postępowanie.

- a) Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A”, osoba dotknięta przemocą otrzymuje formularz „Niebieska Karta – B”.

- b) Formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, albo osobie zgłaszającej podejrzenie przemocy.
- c) Formularz „Niebieska Karta – A” jest przekazywany przewodniczącemu Zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

4. Podstawa prawna:

- a) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)
- b) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"

VI. Ewaluacja stosowania Standardów Ochrony Małoletnich.

Dyrektor II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Raciborzu wyznacza koordynatora, jako odpowiedzialnego za Standardy Ochrony Małoletnich. Koordynatorem jest psycholog szkolny, wspierany przez pedagoga i pedagoga specjalnego. Do obowiązków wyżej wymienionej osoby należy:

- a) monitorowanie realizacji Standardów,
- b) reagowanie na sygnały naruszenia niniejszych Standardów,
- c) prowadzenie rejestru zgłoszeń,
- d) proponowanie zmian w niniejszych standardach.

Osoba, o której mowa w niniejszym rozdziale zobowiązana jest przeprowadzać co najmniej raz na dwa lata ankietę oceniającą poziom realizacji wewnętrznych procedur ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Pracownicy szkoły mogą proponować zmiany w procedurach oraz wskazywać naruszenia procedur. Koordynator dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z ewaluacji, który następnie przekazuje Dyrektorowi Szkoły.

Dyrektor II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Raciborzu w razie potrzeby wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie. Podczas zebrań Rady Pedagogicznej lub za pośrednictwem dziennika elektronicznego Dyrektor Szkoły oraz koordynator przypominają pracownikom o obowiązujących w szkole procedurach oraz zasadach. Potwierdzenie faktu zapoznania się

ze zmianami standardów pracownicy szkoły potwierdzają własnoręcznym podpisem na liście w sekretariacie szkoły.

VII. Postanowienia końcowe.

1. Standardy Ochrony Małoletnich są dostępne na stronie internetowej szkoły w zakładce „prawo szkolne” oraz w formie papierowej w gabinecie specjalistów (sala nr 6).
2. We wrześniu każdego roku rodzice uczniów oraz uczniowie są informowani o aktualnych Standardach Ochrony Małoletnich za pośrednictwem dziennika elektronicznego.
3. Pełna dokumentacja Standarów Ochrony Małoletnich jest przechowywana w gabinecie specjalistów (gabinet nr 6) w osobnym segregatorze, znajdującym się w zamkniętej na klucz szafie.

VIII. Ważne telefony i adresy.

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Raciborzu – tel. 32 415 35 47;
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Raciborzu – tel. 32 415 20 28, 32 415 94 62;
3. Miejskie Centrum Profilaktyki „Drogowskaz” w Raciborzu – tel. 32 415 31 61;
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Raciborzu – tel. 32 414 96 90 002 (dostępny od 16:00 do 19:00 od poniedziałku do piątku), 722 304 453 (dostępny całodobowo);
5. Fundacja Centrum Pokrzywdzonym Przepęstwem w Raciborzu – tel. 510 497 993, 510 497 994 (czynne całodobowo);
6. Telefon Zaufania - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);
7. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
8. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
9. Fundacja Feminoteka - Telefon przeciwpzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
10. Centrum Praw Kobiet – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);

11. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
12. Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
13. Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc” – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
14. Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20);
15. Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol” – <https://twojparasol.com/>